

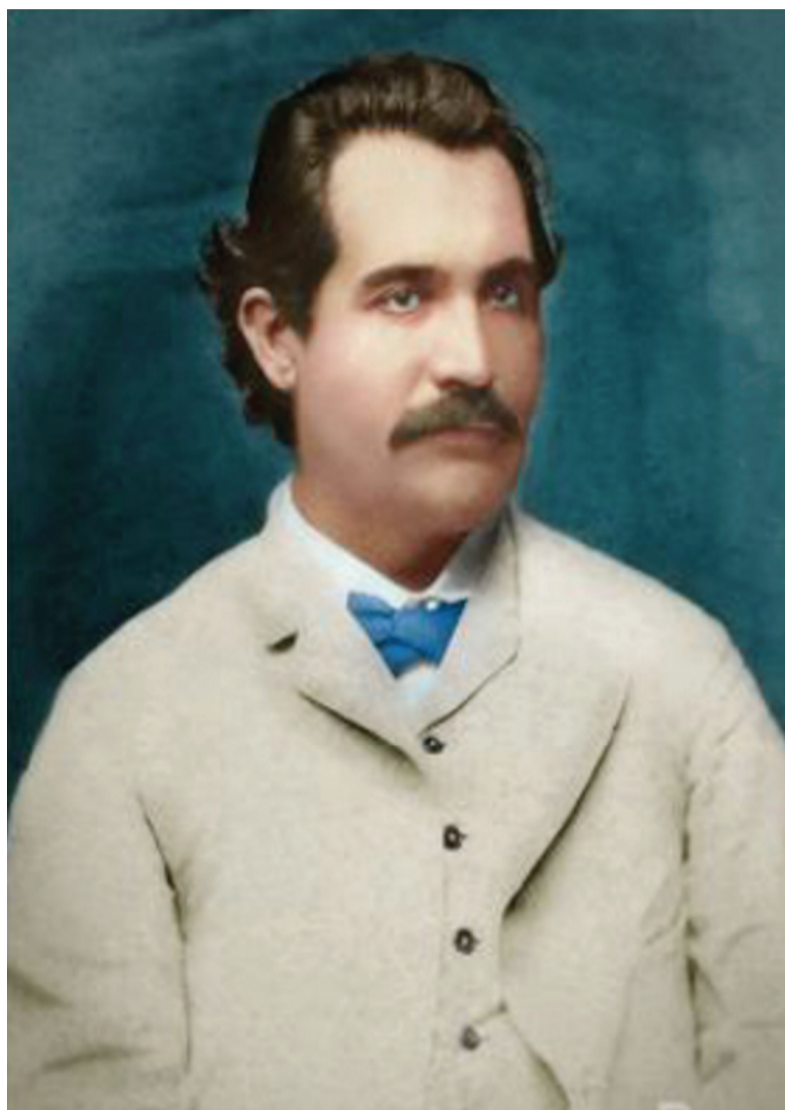
REPORTER USEM

www.usem.md

Ziarul Universității de Studii Europene din Moldova, nr. 10 (21), ianuarie, 2016

Mihai Eminescu:

- Dumnezeu geniului m-a sorbit din popor cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar.
- Geniul n-are moarte, dar nici noroc.
- Națiunea noastră – neamul nevoii.
- Pare țara aceasta să fie în adevăr românească, sau nici nu merită să fie.
- Răul esențial care amenință vitalitatea poporului nostru este demagogia.
- Inimă foarte caldă și minte foarte rece se cer de la un poet.
- Lumea-i cum este și ca dansa suntem noi.
- Patriotismul nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut, ci, mai ales, iubirea trecutului, fără de care nu există iubire față de țară.
- Patriotismul, cu toate acestea, nu este iubirea țăranei, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de țară.
- Țara care, prin aplicarea instituțiilor ei, încurajează ignoranța, neconsecvența, lipsa de caracter, ba le decorează chiar, dovedește că e în descompunere deplină.
- Limba este însăși floarea sufletului etnic al românimii.
- Limba este măsurariul civilizațiunii unui popor.
- Ceea ce istoria nici unui popor din lume n-a scuzat vreodată e lașitatea.
- Justiția subordonată politicului a devenit o ficțiune.
- Oamenii care au comis crime grave rămân somități, se plimbă pe stradă, ocupă funcțiuni înainte, în loc de a-și petrece viața la pușcărie.
- Școala va fi școală când omul va fi om și statul va fi stat.
- Mita e-n stare să pătrundă orișunde în țara aceasta, pentru mită capetele cele mai de sus ale administrației vând sângele și averea unei generații.
- Mizeria și morala populației, destrăbălarea administrației, risipa banului public, cumulum, corupția electorală - toate acestea n-au a face, la drept vorbind, cu cutări sau cutări principii de guvernământ. Oricare ar fi guvernul și oricare vederile sale supreme, corupția și malonestitatea trebuie să lipsească din viața publică, oricare ar fi, pe de altă parte, religia politică a unui guvern, ea nu-i dă drept de-a se servi de nulități venale, de oameni de nimic, pentru a governa.
- Greșelile politicianului sunt crime, căci în urma lor suferă milioane de oameni nevinovați, se împiedică dezvoltarea unei țări întregi și se împiedică, pentru zeci de ani înainte, viitorul ei.

Mihai Eminescu, cel mai mare poet român și unul din mari poeți universali, s-a născut la 15 ianuarie 1850 și a decedat la 15 iunie 1889.

Despre Mihai Eminescu:

- Recitindu-l pe Eminescu, ne reântoarcem ca într-un dulce somn, la noi acasă.
- Mircea Eliade*
- Eminescu e întruchiparea literară a conștiinței românești, una și nemuritoare.
- Nicolae Iorga*
- Eminescu – acest Isus al slovei noastre românești.
- Vasile Ghica*
- Pe Eminescu l-am iubit, poeziile lui sunt ca rugăciunea.
- Iustin Pârvu*
- Mihai Eminescu a fost o anticipație. O apariție aproape inexplicabilă. Un meteorit căzut atunci, printre noi, din alte lumi. A fost prea mare pentru vremea când a apărut, pentru cultura acelei epoci, vreau să spun pentru cei care au voit să-i perceapă integral psihologia, viața, opera.
- Garabet Ibrăileanu*
- Eminescu a ridicat cântecul basmul și graiul popular la înălțimea scânteietoare a Luceafărului.
- Eusebiu Camilar*

Eminescu despre Basarabia

- A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominației rusești. Numele "Basarab" sau "Basarabeni" există cu mult înaintea vremii în care acest pământ devenise românesc; acest nume singur este o istorie întreagă.
- Cu sabia n-a fost luată însă nici Bucovina de austrieci, nici Basarabia de ruși, ci prin fraudă.
- Basarabia este numele medieval al Țării Românești și vine de la numele dinastiei Țării Românești a Basarabilor.
- De atunci (1812 – n.n.) și până acum măsurile silnice pentru stărpirea românismului se iau fără de urmare. Administrația, biserica și școala sunt cu desăvârșire rusești, încânt este oprit a cânta în zi de Paști "Hristos a înviat" în românește. Nici limba românească nu se poate scrie; nimic ce e scris în limba românească nu poate să treacă granița fără a da loc la presupusuri și persecuțiuni; ba oamenii de condiție se feresc de a vorbi în casă românește, pentru ca nu cumva o slugă să-i denuțe, într-un cuvânt, orice manifestare de viață românească e oprită, rău privită și chiar pedepsită.
- Sute de ani, românii au fost, cel puțin, indirect stăpâniți de turci: niciodată însă în curgerea veacurilor turcii nu au pus în discuție limba și naționalitatea română. Oriunde însă românii au căzut sub stăpânirea directă ori indirectă a slavilor, dezvoltarea lor firească s-a curmat prin mijloace silnice.
- Rusia nu se mulțumește de a fi luat o parte mare și frumoasă din vatra Moldovei, nu se mulțumește de a fi călcat peste granița firească a pământului românesc, ci voiește să-și ia și sufletele ce se află pe acest pământ și să mistuiască o parte din poporul român. Rusia nu a luat această parte din Moldova pentru ca să-și asigure granițele, ci pentru ca să înainteze cu ele și nu voiește să înainteze decât spre a putea stăpâni mai multe suflete.

La steaua

Mihai Eminescu

La steaua care-a răsărit
E-o cale-atât de lungă,
Că mii de ani i-au trebuit
Luminii să ne-ajungă.

Poate de mult s-a stins în drum
În depărtări albastre,
Iar raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie:
Era pe când nu s-a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

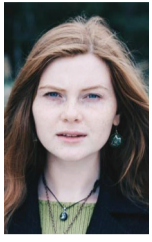
Tot astfel când al nostru dor
Pieri în noapte-adâncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmărește încă.

Studenta Irina Talmazan, Facultatea Științe Economice, specialitatea Turism, cucerind ultima redută în procesul de studii la USEM – scrierea tezei cu tema „Probleme actuale privind patrimoniul cultural al Republicii Moldova”. În condițiile sociale, politice și economice ale RM este foarte dificil să fie identificată o strategie eficientă de ocrotire și reabilitare a patrimoniului nostru cultural.

Albastrul dragostei

Toți îl știu pe Eminescu. Începând cu primii ani de viață, am auzit și l-am cunoscut pe Eminescu. Fiind poet universal, Eminescu a ajuns la inimile tuturor. Cu multă admirație priveam, în nevinovata mea copilărie, albastrele, flori albastre-albastre, din împrejurimile satului, și în mintea mea de copil, stăruiau, tot atât de albastre, versurile: "Și te-ai dus, dulce minune, Ș-a murit iubirea noastră. Floare-albastră! Floare-albastră... Totuși este trist în lume!"

Toți îl avem aproape, în casele noastre, ca un talisman, care ne ferește de cele rele. Buciumul mai sună cu jale și îl cheamă pe Țepeș în apărarea noastră. Eminescu a scris cu pana pe marmură una din cele mai puternice creații ale lui, "Geniul pustiu". Trebuie să fii de gheață ca să rămâi rece față de această creație cerească, unde regăsim cu toată ființa noastră: dragoste, moarte, intrigă, dor și speranță. Mii dor de Eminescu,

chiar dacă este pururea cu noi. Avem printre noi și din acei care se proslăvesc pe ei înșiși, încercând să-l calomnieze în fel și chip. Ce să zic? Iartă-i, Doamne, că nu știu fac. Lovesc într-un martir al neamului nostru.

Daria Efros

Sufletul eternității

Mare erou al romantismului, cu el începe dragostea. Bunei, părinții mei și eu am crescut cu operele celui mai râvnit romantic al tuturor timpurilor. Fiecare din noi simte cu tot sufletul iubirea, dar și tristețea poetului. Ne regăsim în fiecare vers, fiecare strofă, ne inundă inima cu sentimente unice. Ar fi un mare păcat să nu recunoaștem că anume Eminescu este cel care a dat definiția dragostei, el este întruchiparea frumosului și a eternității. Atâta timp cât nu ne va lipsi pâinea noastră cea de toate zilele, poezia lui Eminescu, în casa noastră va trăi dragostea.

Irina Vacarița

Nemuritorul Eminescu

Sorbim fără înțetare din izvorul cel cu apă cristalină, poezia lui Eminescu. Astăzi lumea mai rămâne însetată. Simțim și noi sentimentul cu care a fost creată opera lui Eminescu.

Eminescu a rupt o bucățiță din sufletul său și a pus-o pe foaie, ca cititorii să cugete și să o simtă cu inima. Trec clipe și ani, dar când vorbești de Eminescu, parcă timpul se oprește, și prin fața ochilor tăi trece aceeași amintire din copilărie, când prima oară ai auzit de marele poet.

În literatura română, el este scânteia care se reaprinde la început de fiecare an, în luna lui Gerar. Odată cu această scânteie se reaprind și emoțiile cititorilor care îi sunt devotați.

Bădie Mihai, aș zice și eu ca și Ion Creangă, ai plecat de la noi, lăsându-ne în suflet multă amărăciune, dar am moștenit de la mata cuvântul tău ce exprimă adevărul.

Olga Modiga

Veșnicia noastră

Eminescu! Un nume profund și cutremurător, cald și nostalgic, trist și viu. Eminescu – soarta dragostei și înțelepciunii, sufletul neamului și simbolul iubirii veșnice. Un om integru, un om care a dat viață dragostei, graiului, codrului, basmelor, stelelor, lunii, timpului, veșniciei și a adus glasul și mâinele mamei peste generații. Cu Eminescu am răs și am plans, cu Eminescu am căzut și ne-am ridicat, am plecat și am venit, am tăcut și am strigat.

Cutremurător prin vise, idealuri, iubiri și prin timp, astfel ni-l închipuim pe Eminescu. Un geniu al epocii sale, ce planează peste secole prin actualitate și înțelepciune. Viața nu i-a oferit multe daruri, dar i-a dăruit fericirea de a scrie, de a cugeta veșnic și de a percepe dragostea dintre om și natură. Mereu preocupat de problemele lumesti, era egoist cu sine, dar fericit pentru el și totodată trist pentru fiecare dintre "ei" și "noi".

"Glossă", "Lucașfăru", "Pe lângă plopii fără soț" "Sara pe deal" "Scrisorile" ș.a. sunt niște lacrimi ale unui geniu, care a plâns asupra neamului nostru, oferindu-ne o șansă de a fi mai buni, mai bravi, mai emotivi, mai înțelepți.

Găsește-l pe Eminescu... și vei primi răspuns la dorea ta, și nu vei fi singur. Acum amintește-ți de Eminescu și vei pătrunde în inima universului. Regretatul Grigore Vieru spunea: "sunt doar o lacrimă de-a lui Eminescu". Câtă profunzime și admirație vibrează în acest gând.

Astăzi, 15 ianuarie, ziua când din cununa cerului a mai căzut o stea, e cazul să ne închinăm și să ne amintim cu drag și dor de sufletul ce ne-a încălzit prin creația sa. Astăzi ne mai cutremurăm melodia cea cântată cu dor de Doina și Ion Aldea-Teodorovici:

"La zidirea soarelui, se știe, Cerul a muncit o veșnicie.

Noi, muncind întocmai, ne-am ales cu...

Ne-am ales cu Domnul Eminescu, Domnul cel de pasăre măiastră, Domnul cel de nemurirea noastră."

Daniela Calmîș

Demn de înaltă apreciere și respect

În zilele de Gerar am avut un plăcut prilej de a marca ziua de naștere (13 ianuarie 1953) a domnului Vasile Dragomir, cunoscut în țară militant al ordinii de drept, al libertăților fundamentale ale cetățenilor, în prezent unul din pilonii pe care se sprijină activitatea administrativă a Universității de Studii Europene din Moldova, șef al secției Resurse umane. Ca și altă dată, în funcția sa de viceministru al Afacerilor Interne, de comandant al trupelor de carabinieri, de general de brigadă, domnul Vasile Dragomir își respectă riguros principiul

său de viață: a-și face datoria onest și cu devotament, iar ca normă de conduită – a purta respectul față de oameni și de a întinde mâna de ajutor în caz de grele încercări. O convingere de totdeauna a generalului nostru, după cum îl numesc cu drag colegii, e ca omul și domeniul în care activează trebuie să fie mereu reformat, în corespundere cu cerințele timpului. De această convingere este stăpânit și astăzi în funcția sa "civilă", de dirigiuitor al resurselor umane,

al cadrelor universitare. Pentru noi toți este un model cum trebuie să respecti legea, dar care, în același timp, cere cu perseverență de la toți universitarii să respecte ordinea prevăzută de legislație. Domnul Vasile Dragomir este pe linia întâi în marea bătălie pentru reforme, pentru modernizare a învățământului la USEM.

Meritele domnului general de brigadă au fost înalt apreciate de către stat, fiind decorat cu Ordinul "Binecredinciosul voievod Ștefan cel Mare și Sfânt", de gradul II, medalia "Meritul militar", cu distincțiile "Lucrător emerit al MAI", "Lucrător emerit al SPPS" ș.a. USEM îi acordă însă cea mai înaltă distincție: sentimentul de deosebit respect și prețuire din partea întregului colectiv.

Cu prilejul jubileului îi dorim domnului Vasile Dragomir și familiei domniei sale multă sănătate, să fie pururea energic și neobosit în activitatea sa, precum îl știm dintotdeauna.

Reporter USEM

Foto: Dumitru Diordița și Maria Picireanu

Istoria dreptului românesc – o reală șansă de cunoaștere a culturii noastre

La una din orele predate de Zinaida Lupașcu, doctor în drept, conferențiar. "Istoria dreptului românesc" este o disciplină care îi înzestrea pe studenți cu foarte captivante informații profesionale despre evoluția dreptului românesc. Referințele doamnei profesor la primele pravile în limba română țin și de valoarea culturală a acestor texte juridice.

Foto: Dumitru Diordița și Maria Picireanu

Elena Macari cu studenții anului întâi, Drept, însușind tehnologiile de a căpăta deprinderi uri practice de comunicare în limba franceză.

Originea numelui *Moldova*

Să reamintim cititorilor câteva ipoteze privind geneza acestui nume (de râu și al provinciei istorice românești cuprinse între Carpații Răsăriteni și Nistru).

- Origine gotică (B.P.Hasdeu: "Goții au zis *Moldova* râului moldovenesc cu același nume cu care mai târziu slavii au numit un râu *Prachova*, adică iarăși "prăfoasă", de la vorba *prach*, de unde vine al nostru praf "pulbere". Proba e iluzorie, căci radicalul numelui *Prahova* (pr-) face parte din seria aloetică: *Prahuda*, *Prut*, *Peresecina*, *Pererăta*, *Purcești* etc. [cf. și a *bură*, *pârâu*, *puroi*, a *prâsni*] "a stropi" etc;

- Origine germană (<*germ. Mulde* "moldă, albie".i.i. Sbiera, V.Spinei). Or rom. *Moldă* e anterior influenței germane (cf. Vinereanu);

- Origine albaneză (<alb* *molidhă* / *moliikă* "brad") - A Scriban, [I. Jordan, N. Corlăteanu];

- Origine autohtonă (<*mal-dava "cetatea de pe mal" <*mal* "țarm" + *dava* "cetate") [Boldur, ap. M. Vinereanu]. Se consideră un principiu denominativ general acceptat cronologic: hidronimele sunt prioritare în raport

cu oiconimele (așezările umane).

La începutul anului 1986, în lumina unei noi metode de etimologizare, pe care o elaboram atunci – metoda structurală – am încercat să dăm o altă explicație provenienței cuvântului *Moldova* pe paginile săptămânalului *Literatura și arta*. Răspingând ipotezele origini străine sau autohtone formulate până atunci, propuneam o reexaminare a faptelor prin prisma unei ample conexiuni a lor în sistemul limbii, conexiune determinată anterior de noi: (1) legea oscilației fonemice nelimitate în cadrul unor anumite tipare de expresie; (2) legea schimbării sinestezice a sensurilor. Corelația acestor legi limpezeste convergența semnificațiilor în aceeași tranșă de expresie și înnoirea perpetuă a "formeie exterioare" sub impulsul unui conținut modelat de trăirile noastre psihice, labile și convertibile între ele.

La acea dată nu știam că aveam un coadept declarat al ideii "impunerii etimologiei interne în prim plan": cercetătorul ieșean Ion Popescu-Sireteanu. Incertitudinile inerente, într-un grad mai mare sau mai mic, oricărei noi abordări ne-au condus separat pe ambii la aceeași concluzie eronată: considerarea etemului <ridicătură> drept

bază genetică a numelui *Moldova* (în accepțiunile "țară" și "sat").

Ulterior, în *Revista de lingvistică și știință literară*, nr.6, 1995, personal, am retractat părerea că numele țării și al statului din evul mediu ar presupune altă sursă etemică (motivemică) decât cea care explică origi-

nea hidronimului *Moldova*. Edificațiile, în sensul acesta, e observația lui Nicolaie Iorga din *Istoria lui Ștefan cel Mare*: "Românii n-au știut ... în țara lor decât de văile râurilor, în jurul cărora ei mărgineau o țară mai

mică: o Țară a Crișului, a Mureșului, un ținut al Someșului, al Târnavelor, acolo unde străinii găsiseră un "Ardeal"; Țara Bârsei, lângă culmile Carpaților, unde se strecura un râuleț de munte, Țara Argeșului, după numele ce a trebuit să aibă altădată Streiul de astăzi. Apoi, dincoace de culmile

firmă această constatare. Dovadă: aloetul radical *tâm* – (cu motivarea <freamăt, foșnet, pocnet> din a *tâmbuli* „a ajunge la înțelegere”, a *tâmbuși* "a bate foarte tare" etc.). Configurația nu trebuie exclusă (ideea de <adâncitură, surprătură>), dar nici suprasolicitată, în defavoarea elementului acvatic (cf. motivarea falsă pe care o atribuie I. Sbiera numelui *Moldova*: <covățată>).

În concluzie: Numele *Moldova* e legat, fonematic și prin polarizare semantică, de autohtonele *maldăr* "morman", *maldac* "id"; *mal* "țarm, râpă", *moldă* "troacă, albie", *muldă*, "id", hidr. *Milcov* (etem: <râpă>), top. *Milești* (etem: <ridicătură>) etc. Etem: <râpeni loc apăsător>.

Pentru statutul expresiv și indigen al tranșelor sufixale -d- și -ov-, cf. a *hordorosi* "a face gălăgie mare", a *vorovi* "a vorbi" a se *ciorovăi* "a se certa", *colcovan* "bucată mare" etc. În privința ariei de răspândire a formantului -ov-, comp. vocabulele expresive spaniole: *totovia* "ciocârlie", *corcova* "cocoașă", *corcovear* "a sări" sau *top*. italiene: Padova, Mantova.

Deci -ov- nu e exclusiv slav, cum consideră majoritatea cercetătorilor.

George Rusnac,
dr. conf.

Curiozități din Republica Moldova

1. În conformitate cu ultimul recensământ al populației, în R.M. 8 sate au rămas fără nici un locuitor, iar 50 sunt pe cale de dispariție (cu câte 1 – 45 de locuitori) din cauza emigrației moldovenilor.

2. Cimitirul "Sf. Lazăr" de pe strada Doina din Chișinău este cel mai mare din Europa, cu 2 milioane m2.

3. În cea mai săracă țară din Europa, din băncile statului a fost "furluate", cu iscălitură, 1 miliard de euro și nimeni nu este tras la răspundere: nici cei care, oficial, l-au dat, nici cei care l-au "împrumutat".

4. În plenul legislativului moldovean, unii dintre membrii partidului socialiștilor au rupt harta României Mari, în fața tuturor deputaților, exprimându-și astfel dezacordul față de ideea reunirii. Să ne așteptăm oare și la alte măsuri de constrângere? Interzicerea prin oprire a ideii unioniste, arderea pe rug a cărților scrise cu grafie latină, a tuturor publicațiilor care conțin etnonimul *român*.

5. Lichidarea celor 60 de școli din R.M. (din cauza numărului mic de elevi) se numește "optimizare" a învățământului. Numai în anul de studii 2015-2016 și-au

reștit activitatea 24 de școli: 6 primare, 11 gimnazii, 2 licee și 5 școli pentru copii cu deficiențe în dezvoltarea intelectuală sau fizică.

6. Pentru cele 100 de autobuze școlare procurate, Ministerul Educației a plătit de două ori mai scump decât prețul stabilit de producător (Uzina din Zaporojie, Ucraina).

7. Legea Parlamentului nr. 546 din 19-XII-2003 privind concepția politicii naționale a Republicii Moldova a rămas în vigoare până astăzi. Prin-

țipă moldovenească". Astfel în prezent pot fi luate măsuri de **neutralizare**, contracarare, în conformitate cu legislația, față de toți cei care afirmă că vorbesc și scriu în limba română (inclusiv față de Miron Costin, Dimitrie Cantemir, Mihai Eminescu, Eugeniu Coșeriu etc.), față de toți moldovenii care se declară români.

8. Pensia medie în R.M. este de 82 dolari pe lună, în timp ce în România este de 211 dolari. Pensionarii din Belgia și Olanda primesc o pensie minimală de 1200 de euro, la care se mai adaugă un surplus de la fondurile private.

9. Pensionarilor (cu pensie de circa o mie de lei și mai puțin) le vine aviz de plată a serviciilor comunale (căldură, gaz, energie etc.) de peste 1500 de lei. Cum se discurscă?

10. Republica Moldova ocupă locul al doilea în Europa după consumul de alcool pe cap de locuitor: aproape 17 litri pe an (a se compara cu Kuwait, Libia, Mauritania, Pakistan, unde se consumă într-un an numai câte o sută de grame pe cap de locuitor).

11. În R.M. salariul minim acoperă doar 22% din minimumul de subsistență pentru o familie de 3 unități de consum.

tre curiozități bizare aici citim și următorul "amendament":

"Politica națională trebuie să fie orientată spre... neutralizarea, în conformitate cu legislația privind drepturile omului și cerințele constituționale, a neconținutelor tentative de demoldovenizare, de negare a existenței națiunii moldovenești, de discreditare a istoriei Moldovei, de ignorare a etnonimului "moldoveni" și glotonimului "limba

Vladimir Grigoraș, anul întâi, Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării, își împărtășește opiniile în legătură cu unele probleme legate de legislația mass-media.

Foto: Dumitru Diordița și Maria Picireanu

Dna Natalia Beregoi, doctor în științe politice, propune studenților o definiție mai accesibilă a globalizării. Identifică aspectele și tipologia fenomenului, consolidând cele expuse cu exemple din realitatea noastră, ținând cont de factorii mediațici în relațiile internaționale.

Știrea de presă

Cititorii noștri, studenții și profesorii de la diferite facultăți, aduc la redacție variate materiale jurnalistice, atât informative (știri, reportaje, interviuri etc.), cât și de opinie (comentarii, tablete de presă etc.). În procesul de redactare autorii neprofesioniști deseori nu cunosc cerințele elementare față de pregătirea unor asemenea materiale pentru presă.

Sperăm ca informația de mai jos va fi de un mare folos pentru toți cei care vor să medietizeze faptele și evenimentele (didactice, științifice, culturale etc.) de la facultate.

O știre pe care cineva o pregătește pentru ziar trebuie să conțină "o informație proaspătă și inedită despre un subiect de interes comun general, despre care nu s-a mai scris nimic".

Orice știre de presă trebuie să răspundă la întrebările: **cine?** (autorul faptei), **ce?** (s-a întâmplat), **când?** (a avut loc), **unde?** (s-a întâmplat), **cum?** (a avut loc).

Știrea de presă are, de obicei, trei părți principale și sunt prezentate sub forma piramidei răsturnate, ceea ce înseamnă că esențialul materialului se află la început.

Părțile componente ale știrii sunt următoarele:

- **Introducere**, numită în jurna-

lism *lead* sau *atac*. Informația prezentată aici trebuie să conțină nucleul informativ al știrii, să capteze atenția cititorului (conține, de obicei, întrebările **cine?** **ce?** **unde?** **când?**) și de a interesa cititorul.

- **Corpul știrii** are menirea să aprofundeze, să prezinte mai desfășurat informația prezentată la introducere, o întregesc cu date secundare, care ajută la situarea evenimentelor în context.

- **Finalul** trebuie să fixeze în mintea cititorului evenimentul.

O știre poate fi prezentată și prin alte tehnici de redactare:

- În formă de piramidă normală: știrea începe cu răspunsurile **ce?** și **cum?**, explicând circumstanțele, contextul în care s-a desfășurat evenimentul, iar la final găsim elementul informațional principal.

- Tehnica mixtă (numită și *formă-vagon*): știrea conține mai multe paragrafe, fiecare din ele oferă răspunsul detaliat la una din întrebările pe care și le pune publicul cititor (**cine?** **ce?** **unde?** **când?** **de ce?** **cum?**). În acest caz însă trebuie să se respecte unitatea și continuitatea paragrafelor.

În funcție de criteriile puse la baza clasificării știrilor, putem distinge mai multe tipuri:

1. După criteriul tematic:

- știri politice, economice, sociale, culturale, sportive etc.

2. După structura lor, știrile pot fi:

- știre-minută (ca o dare de seamă amănunțită despre desfășurarea cronologică a evenimentului de amplă semnificație socială.

- știrea să fie scrisă respectând normele literare.

Alte cerințe:

- să fie fără comentariile autorului asupra evenimentului;

tribuna.md

- grupajul de știri, un grup de știri care abordează aceeași tematică.

- revista presei, republicarea celor mai importante știri din alte publicații.

Tipurile de știri pot fi identificate și prin prisma altor criterii de clasificare.

Din partea autorilor de știri pentru ziarul nostru se cere să respecte, ca de altfel și pentru orice alt ziar, următoarele:

- acuratețea, obiectivitatea, exactitatea;
- originalitatea expunerii;
- știrea să fie completă;
- știrea să provoace interes la cititori;

- cu puține cifre, nume proprii și cuvinte rar întâlnite;

- numele proprii trebuie însoțite cu titlurile persoanei (de exemplu: conferențiar Ioan Ștefănescu, doctor, decan, profesor Vasile Pruteanu)

- cu propoziții și fraze scurte, să fie ușor de citit;

- în caz de incertitudine la alegerea cuvântului sau formei, consultăm dicționarele.

Ce evenimente, informații de la facultăți ar putea deveni o știre de presă?

- Măsurile luate la facultate pri-

vind modernizarea învățământului, noile tehnologii aplicate pentru a obține o înaltă calitate a studiilor.

- Organizarea la facultate a unor conferințe, mese rotunde la care au fost tratate problemele actuale ale științei.

- Participarea în activitatea științifică a studenților și a masteranzilor.

- Evenimente culturale: întâlniri cu personalități proeminente, lansări de carte etc.

- Participarea studenților și masteranzilor la competiții sportive, ș.a.m.d.

O atenție deosebită se acordă titrării materialului jurnalistice, adică formulării titlului. Titlul trebuie să scoată în evidență importanța știrii și să sugereze conținutul ei.

Calitățile unui titlu corespunzător ar fi următoarele:

- Să aibă o cât mai deplină acoperire a știrii;

- Să nu fie prea general, vag;

- Să conțină o informație, ușor de citit și de înțeles;

- Să fie concis și foarte sugestiv.

Cele expuse mai sus nu epuizează tratarea temei. Categoriile și cerințele expuse ar putea fi de ajutor studenților, autori începători de știri jurnalistice.

Mihail Purice,
dr.conf.

A vorbi sănătos limba mamei este o datorie, una dintre cele patriotice.

Grigore Vieru

Glosar al greșelilor în comunicarea verbală

la anul doi: <i>student la anul doi</i>	în anul doi
la Italia	în Italia
laitmotív	lăitmotiv
la libertate: <i>a pune pe cineva la libertate</i>	în libertate
la mine-i tot (după rus. У меня всё)	eu am terminat
lăutar popular (pleonasm)	lăutar
la sărbători: <i>la sărbători eu voi pleca la părinți</i>	de sărbători
lauriat	laureat
leășină (ind. prez, pers III, de la verbul <i>a leșina</i>)	leșină
a se lega prin telefon	a face legătură prin telefon
leger "ușor, comod"	lejer
liceist	licean
linólium	linoléum
literal: <i>a vorbi literal, căci știe normele literale</i>	litarar, literare
limpedei ape: <i>suprafața limpedei ape</i>	limpezii ape
longevitate a vieții (pleonasm)	longevitate
a lua aproape de inimă	a pune la inimă
a lucra asupra: <i>a lucra asupra tezei de licență</i>	a lucra la teza de licență
a lucra pe jumătate de salariu	a lucra cu jumătate de salariu
lucrare pe acasă	temă pe acasă
lucru științific	muncă științifică
lui: <i>am dat lui Maria o carte</i>	am dat Mariei o carte

Originea denumirilor de luni ale anului

Ianuarie provine din latinescul Ianuarius, derivat din numele zeului Janus, ocrotitorul ușilor, arcașilor, înfățișat ca un om cu două fețe: una orientată spre interior, iar cealaltă – spre exteriorul casei. Zeul simbolizează începutul și sfârșitul, stând între anul nou și cel vechi.

Februarie – din lat. Februarius, derivat din februa (=bici), ceea ce semnifică purificare. Luna închinată zeului Februs era dedicată ceremoniilor purificatoare.

Martie – de la Mars, zeul Agriculturii. Romanii se autodenumeau fii lui Mars, considerat părintele lui Romulus și Remus. Cu timpul Mars a devenit și patronul războiului.

Aprilie – de la *aprilis*, derivat din verbul *aperio*, -ire, adică a deschide, luna în care se deschid mugurii.

Mai – există 3 variante: de la zeița Maia, de la zeul Maius sau de la mag.

Iunie – de la numele Junius Brutus, unul din întemeietorii republicii romane sau de la zeița Junona.

Iulie – nume dat în amintirea lui Iulius Cezar, reformatorul calendarului, care se născuse în această lună.

August – de la numele Octavian August, împărat roman. Ca urmaș al lui Iulius Cezar, Augustus a vrut să aibă și el o lună. Ca și această lună să aibă 31 de zile, s-a luat o zi de la februarie.

Septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie: ordinea cronologică a lunilor romane, după martie: septembrie – a șaptea, octombrie – a opta etc.

Originea unor expresii românești

Nici în clin, nici în mână. Mâna este partea hainei care acoperă brațele, iar clinul este o fâșie oarecare de material. Expresia *a nu avea nici în clin, nici în mână* a nu avea nimic în comun cu ceva sau cineva" s-a răspândit din Transilvania. Acolo țărani spun *în mână* atunci când urcă la deal, iar *în clin* când coboară la vale. Când stau pe loc, spun: *nici în clin, nici în mână*. Acesta e

sensul primar. În celelalte zone expresia a ajuns cu sensul metaforic.

A se duce pe apa sâmbetei "a se pierde fără întoarcere, a se prăpădi pentru totdeauna, a se distruge." Originea expresiei ține de numele Apa Sâmbetei, un râu, care în mitologia românească, colectează toate apele și, după ce înconjoară pământul de 7 sau 9 ori, le duce în infern. Tot ce cade în această apă nu se mai întoarce.

Notele muzicale

În țările latine din Europa denumirea inițială a celor șapte note muzicale (**ut/do, re, mi, fa, sol, si**) s-a făcut după Solmisation-ul lui Guido de Arezzo (995-1050), Italia. Notele muzicale **mi, fa, sol, la** reprezintă acrostihul unui vechi cântec religios latin, consacrat lui Ioan Botezătorul, nota **si** de la inițialele latine ale lui Ioan Botezătorul (Sancte Iohannes). În secolul al XVII-lea nota **ut**, greu de pronunțat, a fost înlocuită cu **do**. Textul cântecului Sancte Iohannes:

Ut queant laxis **F**amuli tuorum
Resonare fibris **S**olve polluti
Mira gestorum **L**abii reatum
Sancte Iohannes.

Rectificare

În ziarul nostru, *Reporter USEM*, nr. 8-9, noiembrie-decembrie 2015, au fost comise câteva greșeli tehnice regretabile:

- La pag. 2, al patrulea răspuns la anchetă este dat de Lucia Coțofan.

- La pag. 6, textul "Felicitări" se încheie cu "Crescas! Floreas! Semper sitis in flore!"

- Citatul din legenda la ultima imagine din pag. 6 îi aparține lui Octavian Paler.

Reporter USEM

Publicație lunară a Universității de Studii Europene din Moldova

Președinte Iurie Sedlețchi
Redactor Mihail Purice
Machetator Ion Asandi
Telefon: (022) 509-193
E-Mail: reporterusem@gmail.com
Chișinău, str. Iablocikin 2/1,
biroul 504